

06 ביולי, 2015
י"ט תמוז, התשע"ה

לכבוד
ח"כ ניסן סלומיאנסקי
יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט
הכנסת

נכבדי,

הנדון: עמדת התאחדות האיכרים בישראל
בנוגע לחוות הבודדים הוותיקות בצפון הנגב – סיכול כוונת המחוקק

אנו מברכים על היוזמה לקיים בוועדה בראשותך דיון מהיר בעניין חוות הבודדים בנגב, נושא שמדגים כישלון חמור של הפקידות ליישם את דבר המחוקק, ומדגיש את בעיית העדר המשילות. מאחר שמרבית החוואים בצפון הנגב חברים בהתאחדות האיכרים, מצאנו לנכון להפנות תשומת לבכם למספר נקודות מרכזיות:

א. רובם המכריע של החוואים בצפון הנגב הנם מתיישבים חלוצים, שהם או הוריהם עלו על הקרקע לפני שנים רבות – בחלק מהמקומות לפני 50 שנה ויותר – ובכך נענו לקריאת רשויות המדינה שביקשו ליישב מרחבים צחיחים בנגב, למנוע פלישות, ובשלב מאוחר יותר גם לפתח את התיירות בנגב. לפני כעשור, החלו החוואים לסבול מגישה מקוממת של "מי שעשה את שלו – יכול ללכת", בניגוד למדיניות עקבית של הממשלות לדורותיהן. בין השאר, עלתה הטענה לפיה על המתיישבים הוותיקים "לגשת למכרזים" על הקרקע אותם יישבו, פיתחו והפריחו במשך עשרות שנים קודם לכן, ובחלק מהמקרים גם קודם לחקיקתו של חוק חובת מכרזים.

ב. עמדתם של כל הגורמים המקצועיים הנוגעים בדבר, לרבות משרד החקלאות, מינהל מקרקעי ישראל ורשויות התכנון, הכירה בנחיצות מגורי המתיישבים במקום. פיתוח חקלאות בנגב מחייב מגורים בשטח, שאם לא כן עלולים הגידולים והעדריים ליפול קורבן לגניבות והשחתות, כפי שלצערנו קורה לא פעם באזור זה. לא מדובר חלילה בבתי מידות או ב"ווילות", אלא במבנים קטנים וצנועים שמאפשרים מגורים למתיישב ולמשפחתו הגרעינית, באזורים מרוחקים המועדים להתנכלויות ולגניבות. **ללא מגורים בשטח, אי אפשר לקיים בנגב חקלאות או תיירות.**

מצ"ב דוגמאות למכתבים של הגורמים המקצועיים שהכירו בצורך במגורי המתיישב במקום.

ג. ביולי 2010 קיבלה הכנסת את חוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון מס' 4), אשר קבע הוראת מעבר בנוגע למיזמים חקלאיים-תיירותיים משולבים בנגב: בין היתר, נקבע כי מי שמלכתחילה נחתם חוזה בינו לבין מינהל מקרקעי ישראל (כלומר אין מדובר בפולש) וניהל מיזם בנגב במשך שלוש שנים, בתמיכה ובסיוע של משרד ממשלתי – יקבל אישור מהוועדה הבין-משרדית וינתן לו פטור ממכרז.

ד. בפועל, אף שחלפו כחמש שנים מאז נחקק החוק, הפכה הוועדה הבין משרדית למעין "פקק" שמונע אישור של מיזמים בצפון הנגב. מתוך למעלה מ- 20 חוות ותיקות הקיימות בצפון הנגב, לא אישרה הוועדה הבין-משרדית אפילו חווה אחת. חלק קטן מהחוות קיבלו תשובה שלילית – אך רובן לא קיבלו תשובה כלל. הוועדה עצמה נתונה כל העת בלחצים חיצוניים של פקידים שמלכתחילה התנגדו להתיישבות הציונית בנגב שהנה לצנינים בעיניהם, ואשר שמו להם למטרה לסכל את כוונת המחוקק, ולמנוע את אישור החוות בצפון הנגב.

ה. המונח המשפטי בו משתמשים מתנגדי ההתיישבות בנגב הנו "היתכנות תכנונית". במסווה של פרשנות מגמתית של התוכניות הסטטוטוריות לרבות תמ"א 35, טוענים גורמים כאלה ואחרים כי לאף אחת מהחוות הוותיקות בצפון הנגב אין "היתכנות תכנונית" ולא ניתן יהיה לאשרן – אף שסקר מקיף שהזמינו רשות מקרקעי ישראל והמשרד לפיתוח הנגב והגליל, קבע במפורש שלמרבית החוות בצפון הנגב יש היתכנות תכנונית (מצ"ב הסקר). כך, במחי פרשנות של תוכנית, מבטלים הלכה למעשה חקיקה של הכנסת. וזאת, למרות שהחוק הקיים קובע במפורש, שההיתכנות התכנונית איננה תנאי סף לאישור

"אם חקלאות כאן מולדת כאן"

משה סמילנסקי

המייזם בוועדה הבין-משרדית, אלא רק שיקול אחד מני רבים; ולמרות שהחוק מוסיף וקובע פרק זמן של 10 שנים לפחות, שבו ניתן להשלים את ההסדרה התכנונית.

1. הדברים מקבלים משנה תוקף בהתחשב בעמדה שהציג ראש מנהל התכנון דאז, פרופ' שמאי אסיף, בהליכי החקיקה של התיקון המקורי בשנים 2009-2010. הצעות החוק המקוריות של חה"כ (דאז) ישראל חסון, רוברט אילטוב ואחרים, קבעו במפורש כי האישור לחוות הוותיקות יינתן על אף האמור בכל דין, לרבות תמ"א 35. אף שההצעה זכתה לתמיכת ועדת השרים לחקיקה, שכנע פרופ' אסיף את מציעי החוק לבטל את ההוראה הקובעת עדיפות החוק על תמ"א 35, **והסביר כי ניתן להסדיר חלק ניכר מהחוות הוותיקות.**

2. במקביל למבוי הסתום שחל בוועדה הבין-משרדית, החמירה בחודשים האחרונים מגמת ההתנכלות למתיישבים בשטח. יש גורמים שמנסים לנצל את המצב שנוצר, ואף את העובדה שהכנסת הייתה משותקת במשך חודשים ארוכים עקב הבחירות. כל זאת, על מנת ליצור "עובדות בשטח" ולפנות מתיישבים מאדמות אותם הם מעבדים במשך שנים רבות, ובכך לכרות מפעל חיים ועל השקעות של מיליוני ש"ח. תופעה זו ראויה לכל גינוי, ואנו קוראים לוועדה הנכבדה לקרוא להפסקתה.

ח. לפיכך, נבקש כי ועדת החוקה, חוק ומשפט, תקרא לכל הגורמים הממשלתיים לציית ללא כחל ושרק להוראות החוק, להפסיק את ההתנכלויות לחוואי צפון הנגב, ולהקפיד את המצב בשטח ואת ההליכים המתנהלים כנגדם, עד להשלמת ההליכים בוועדה הבין-משרדית.

ט. במקביל, תומכת התאחדות האיכרים ביוזמת החקיקה אותם מובילים חברי הכנסת וקנין, סמוטריץ' ואילטוב, להבהרת החקיקה הקיימת, כך שיוסר כל ספק, ויימנע ממתנגדי ההתיישבות בנגב להמשיך לפגוע במתיישבים הוותיקים בצפון הנגב תוך סיכול כוונת המחוקק ומדיניות הממשלה.

בכבוד רב ובברכה,

דובי אמיתי

נשיא התאחדות האיכרים בישראל

העתקים

ח"כ יולי יואל אדלשטיין – יו"ר הכנסת

ח"כ סילבן שלום – המשנה לראש הממשלה ושר הפנים

ח"כ משה כחלון – שר האוצר

ח"כ אריה מכלוף דרעי – שר הכלכלה והשר לפיתוח הנגב והגליל

ח"כ אלי אלאוף – יו"ר ועדת העבודה, הרווחה והבריאות

ח"כ יצחק וקנין – סגן יו"ר הכנסת

ח"כ בצלאל יואל סמוטריץ' – סגן יו"ר הכנסת

ח"כ רוברט אילטוב

ח"כ אבי דיכטר

חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת

חכ"ל ישראל חסון – מנהל רשות העתיקות